

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

§. 6. Quid sit permissio, & an aliqua permittat Deus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

totis viribus connituntur, vt quouis in rerum euentu, nihil penitus nisi se Deum-
 que suum cogitent: à sollicita verò virtutis cura, qua maximè tanguntur, alie-
 num putant animaduertere, qui sint qui malum inferant, qua voluntate vel mo-
 do illud inferant; quibus à cogitatis omnis perturbatio exoriri solet. De seipsis
 autem cogitantes, duo quædam inabruptè & perpetuò reuoluunt: Primum, vili-
 tatem & indignitatem suam, ob peccata, imperfectiones & socordiam, quæ di-
 uinam maiestatem prouocant, & ob quæ flagellis irruentibus pauca se luere, plura
 commeritos profitentur, de quibus manu paterna salubrem correctionem, cū gratia-
 rum actione suscipiant. Alterum, quod menti Sanctòrum insidet, est exercitij vir-
 tutum, perfectionisque desiderium, spes & amor ad æterna translatus & inhiās,
 temporaria contemnens, lucra & damna eodem vtraque loco ponens, id solum
 magni faciens, quod ad æternam beatitudinem conducere videtur: ad hanc, &
 ad Deum suum, se ipsos, sua omnia, euentus omnes referunt. Deum autem respi-
 ciunt, vt sibi præsentem, fauentem, prouidentem, & in fines optimos, ea omnia
 quæ ipsius voluntate vel permisso fiant dirigentem. Atque ita ex hisce tribus,
 nempe æternitatis, Dei, & sui, cogitatis summa in animo tranquillitas perma-
 net, nihilque quacumque in re, seu bona, seu mala, nisi sui expiationem, perfe-
 ctionem, exercitationem, æternitatis lucra, Dei iudicia, Dei que gloriam, boni-
 tatem voluntatemque speculantur. sic ergo naturam totam contemplantur
 Sancti. At quo permissiones loco habeant, superest vt dicamus.

§.6. Quid sit permissio, & an aliqua permittat Deus.

Deum aliqua permittere ita notum est & certum, vt neque ratione, neque fi-
 de Christiana negari possit: execranda quippe blasphemia est, quamque pia au-
 res exhorreant, Deum, ita malorum vt bonorum, facere auctorem: quod quan-
 do dicere ausus es Caluine, quis tibi tantum audacissimi furoris inspirauit? ita-
 ne verò, vt tu vilis & nihili homuncio, Deo summo bellum inferas? è cælis detra-
 ctum humi affligas? pro Deo caco-dæmonem facias? tu verò cum tuis istis bla-
 sphemis vocibus in malam rem abito, & cum auctore mendacij, patre peccati,
 malorum auctore, quantum voles, imò quantum noles, permaneto. Viderint
 interim doctrinæ tuæ, cetera sectatores, hoc vno tamen dissentientes, quàm mè-
 dace, quàm blasphemio, patre te gloriantur: quanto veriùs crederent, si ex co-
 dem ore spiritum mendacij, & spiritum veritatis prodire non posse crederent!
 Nos verò cum sancta Ecclesia, docente sancto Spiritu, cōstanter asserimus, quo-
 niam Domine non Deus volens iniquitatem tu es, neque habitabit iuxta te malignus: nec
 summam bonitatem villo pacto peccato affinem esse conuenit. Permittis igitur,
 at nequaquam committis peccata.

Vulgus quidem hominum, penitus in rerum intima ire nō assueti, permissio-
 nes diuinas leuissimè transilire, & vt vox ipsa idem cum humanis permissionibus
 sonat,

sonat, ita eodem modo interpretari videntur, habereque instar humane permissionis, quæ otiosa nihil agit, agere volentem non vult impedire, & quia non impedit cum possit, propterea dicitur permittere. Ex hac verò opinione, obmurmurationes, impatientiæ, odia, vindictæ, execrationes, plurimæque perturbationes, in eos qui alicui aduersæ rei causam dederunt, excitantur, nihilque est quod turbatam mentem componat, cum omnis illa irarum debacchatio & fatuities, nihil ad Deum spectare, in solam creaturam liberè profundi creditur. At quid totum quod isto permissionis verbo complectimur, non esse otiosum, multa quæ diximus probant, & nunc demonstrabitur plenius.

Quotiescumque diuinitus aliquid permittitur dicimus, quatuor sunt quæ datur distinctè animaduertere: Primū, voluntatem permittendi. Secundū, causam permissionis, seu cur velit permittere, quæ semper complectitur rei permittæ destinationem in certum finem. Tertium, cooperationem diuinam cum creaturæ actione quam permisit. Quartum, quod ad Deum non attinet, est in rebus naturaliter agentibus, error; in ijs autem quæ cum culpa fiunt, prauitas à recto aberrans. Hæc singula obseruare quilibet potest in passione, & sacratissima Iesu Christi Domini nostri morte: iustissimè enim & sanctissimè illam permittere voluit Deus. Secundò, rem eam permittam, in humani generis redemptionem, diuinæque gloriæ maximam illustrationem ordinauit Deus: Tertio, vt prima causa cooperetur est secundis; cum flagellaretur, crucifigeretur, sanguis efflueret, vitæ fomenta deficerent: ô incredibilem in peccantes & errantes amorem, tanti vt eos redemptum ireretur, quod postremum est, eos dolores omnes, & percerba vulnera, atrocissimi Iudæi Creatori & Redemptori suo, per summum seculum infligebant. Percurre permissiones ceteras, idem faciliè per singulas obseruabis. Atenim resumenda sunt nobis hæc, & distinctius euoluenda.

Ac primo pro certo sumendum, duo esse rerum malarum genera: earum vnum, quæ ideo malæ dicuntur, quia molestiam, dolorem, iacturam, infamiam aliquam inferunt, vt morbi, vt mors, vt quæcumque aduersa, quæ tamen recto sapientium iudicio, neuiquam mali nomen sortirentur, sed amara potius ac saluberrimæ medicinæ, quam nobis amica Dei manus, arte magna miscuisset. Huius autem generis malorum, nemini dubium est, quin auctor esse possit Deus, quandoquidem illa nihil habent quod non eius iustitiam, bonitatem, clementiam maximè deceat: quare de malis eiusmodi loquens Propheta inquit,

Amos 3.

Si erit malum in ciuitate quod Dominus non fecerit? Ideoque historicorum, atque adeò omnium hominum is esse solet sensus, vt omnem impietatis iustam & terrificam pœnam, Deo iustitiæ vindici tribuant.

Alterum genus malorum est, quæ culpa & peccato inficiuntur, ideoque verissimè & præ ceteris mala dicuntur, & ab optimo Deo quàm longissimè submoventur: adeò vt, ne quidem actiones cum peccato coniunctas, peccatiq; lepra sordidatas voluisse Deum dicamus. Quare fortiter & apertè loquitur D. August.

art. 10.

art. 10. de falso sibi impostis: *Detestanda & abominanda opinio est, que Deum, cuiusquam mala voluntatis, aut mala actionis, credit auctorem, cuius predestinatio nusquam extra bonitatem, nusquam extra iustitiam est: vniuersa enim via Domini misericordia, & veritas. Adulteria enim matronarum, & corruptelas virginum, non instruere nouit sancta diuinitas, sed damnare; nec disponere, sed punire. Non ergo casus ruentium, nec malignitatem iniquorum, nec cupiditates peccantium, predestinatio Dei, aut excitauit, aut suauit, aut impulit: sed plane predestinauit iudicium suum, quo vnicuique retributurus est prout gessit, siue bonum, siue malum. Quod iudicium futurum non esset, si homines Dei voluntate peccarent. Et omnis homo, quem discretio diuina sententia in sinistra collocauerit parte, damnabitur, quod non Dei, sed suam executus est voluntatem. Et præclare art. 13. Nefas est Deo adscribere causas talium ruinarum. Quia et si aeterna scientia præcognitum habet, quid vniuscuiusque meritis retributurum sit, nemini tamen per hoc, quod falli non potest, aut necessitatem, aut voluntatem intulit delinquendi. Si ergo à iustitia & pietate quis deficit, suo præcepto fertur arbitrio, sua concupiscentia trahitur, sua persuasione decipitur. Nihil ibi Pater, nihil Filius, nihil Spiritus sanctus, neque in tali negotio quidquam diuina voluntatis interuenit, cuius ope scimus multos, ne laberentur, de tentos; nullos autem, vt laberentur, impulsos. Et cuius usque adeo erunt aures impia, vt audire sustineant, actionem impiam & peruersam à Deo fieri?*

Est tamen in his ipsis actionibus discrimen obseruandum: sunt enim quædam natura sua eiusmodi, vt numquam ab intelligente & volente fieri aut suscipi sine peccato possint, quin penitus rationi repugnent, vt odium Dei, vt mendacium, vt percussio innocentis, & cædes Martyrum: hisce actionibus, numquam vt fiant, sed potius vt contrariæ, occasionem præbet Deus, at homines abutuntur & occasionem in peruersa detorquent: aduersa inmitit Deus, vt vel sic eruditi, à creatis ad increatum Deum amorem transferamus: at nos peruicaces, in indignationem, in odium Patris flagellantis erumpimus: vndenam id peccati nisi nostra ex malignitate prouenit: ita nonnumquam viros sanctos excitat Deus, vt in vitia acrius inuehantur, idque ad auditorum correctionem; at illi iras concipiunt, torquent, necant Sanctos, actionem eam detestatur Deus, & vt plurimum grauissimas in hac ipsa vita pœnas vltices reposcit: permittit tamen, vt sit tanto illustrior mors Martyrum, quam aliorum scelere illatam, & exosam, at patientissimorum virtute decoratam, vult, amat, diligit Deus, in conspectu cuius eo pretiosior est, quo maiore fuerit fortitudine & mentis alacritate tolerata. Præter has actiones, aliæ sunt quæ natura & genere suo bonæ sunt, at in eas foris alicunde, & extrinsecus quædam ab aeterna lege aberratio illabitur, ob quam solam vitiosæ sunt; ad has autem actiones, quales prima specie videntur, & natura sua solent esse, dicendum est nos à Deo incitari, & in eum illas, non tamen vt peccato contaminatas, merito referri oportere. Huius generis sit, quando Iudicem ad iustam latroni pœnam infligendam incitat Deus, & re vera infligit, at ex priuata vindicta; nihil vetat quin pœnam illam,

qua iusta est, in Deum, ut ab eo iuste profectam iure referamus, licet vindictæ & peccati aeternum illum, nullatenus in eum referre valeamus; nec videtur difficile, licet utrumque re ipsa sit coniunctum, vnum ab altero cogitatione separare; siquidem planè forinsecus, iustissimo scelerati supplicio, illicita vindictæ cupiditas de honestamento fuit. Hoc autem in ijs agnoscere proclivius est, quæ ex adiancto non penitus in vitium abeunt, qualia multa, bona mixta malis, conferuntur: datur eleemosyna, ieiunatur, oratur, at vana gloria subintrat, rarius est ut propterea illud opus omne vitietur; quod bonum est, à bono Deo est, & quia totum bonum est, totum à Deo est. nihilne ergo mali est, inquis: est planè, at extrinsecum illud est, foris que adplicitum, & peccatis voluntati, potius quam rei naturæ adhærescens. Verùm hæc alijs disceptanda relinquamus: ad eam, quæ in permissionibus est Dei voluntatem commonstrandam transeamus.

Et quidem cum ea omnia quæ verè sunt, verè velit Deus, cuius voluntate sunt omnia, & sine cuius voluntate nihil est, solum autem peccatum (quod improprie dicitur existere) velle non possit; permissiones verò nullatenus peccata sint; non est dubium quin permissiones, si quæ sunt, & quomodo sunt, velle possit Deus. At quomodo vult: ex comparatione humanarum dicam.

Permittere aliquid dicimur, quando id eventurum prævidentes, aut (si non certò præsentimus) timentes, non tamen impedimus cum possimus: nequaquæ autè impedimus, vel quia expressim volumus non impedire: vel quia animadvertentes posse nos id impedire, negligimus tamen, nihilque quod obster adhibebimus. Ad eò ut in omni permissione tria sint. Primum, ut prævideatur, quid futurum. Secundum, ut possit impediri. Tertium, ut non impediatur. Iam, certissimè est Deum prævidere perfectissimè omnia quæ sint futura: itemque posse quæ voluerit facillimè impedire: ac denique plurima non impedire, quæ autem non impediturus est, & futura sunt, ab æterno prævidisse. At non est, cur solummodo dicamus Deum negligere impedire, sed cum nequaquam æternus providentiæ oculus incertum fluctuet, necesse est asserere, eum ab æterno, cum prævidit, ad olim instare momenti quo res futura esset, nisi impediret, etiam sua iusta voluntate summa ratione statuisse, permissurus esset, necne: simulque, vel voluisse, vel noluisse permittere; unde antea è D. Augustino retulimus, Deum, non utique nolentem, sed volentem, sinere ut aliquid fiat. Multa verò à nobis permitti quæ tamen nolimus, docet experientia, & postea dicemus.

§. 7. Cur aliqua permittat Deus.

Tanta est summi Dei bonitas, adeoque illam decet peccatum omne auertere, exterminare malitiam, ut omnes pro confesso habeant, numquam illum mala permissurum nisi ut maiora inde bona eliceret: atque ita sensit D. August. ita consentiunt Theologi. Neque hinc est cur quidquam controuertamus. At quæ sit præcipua

*Enchirid. c.
11. & alijs
sapè.*